Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Recepte und Antidotarium - Cod. Aug. perg. 120

[S.l.], [9.-10. Jh.]

Anonymus? Esculapius?

urn:nbn:de:bsz:31-7305

Visual Library

ut omnino uidere oculum non permittat. Antecedente autem causa
fit plaga in capite & calatur uena enim nimie qui facit uicium in cor
ruptionem; Parentosis est quando porrouisionis oculi & aper
tione uel ruptione simile causa fit & constriccione uisum & causam
celobelli unde & oculi uisus uenit & magnos dolores faciat & uisum
impediat. Simptosis est pori illius uisionis conscrictio & inrediauentas
hic & indigestione passus quod atrofian. unde & causa haec inarra
bilis; Atrufiasis est autem scaraatim cancere & reumate aliquante
& cum febribus uenien & in omni corpore & in oculo superueniens;

NAFORIS AUTEM CORPORIS DESCRIPTE IN ANTIQUIS CRONEFORUM IN CAPITE
Catamacaptis quod est fractura ossuorum iunctiones orome en
piesma. distasis. ydrocefala. acoras. ptiriasis. atheroma. cherion.
In capillis capitis uel mentum. alopicia. fisma. ditotes. chalocrosis;
Capilli autem adtenuantur, sparguntur, arescunt subito rubicundi
fiunt, canunt. ista in capite occurrunt. Camerosis est uero sicut
arcis factura; Apechama uero est sicut est sonus & plaga constitu
tus; Diastasis aperitio in capite iunccionum eis; Ydrocefalum est
infantibus & nascentia aqua in capite. Acores sunt in capite;
Ptiriadis uero humorum pessimorum conpaulatio & salsum
humorem sicut furfures. Meliceris & in omni nem corpus & in
capite nascitur fabo mellis similis pingue humore & dulce mei
cens & sanguinem & flegma tenuata. Alteroma amor in
se detinens humorem paulatim sicut farina in quibus & capilli
uel diuersa inueniuntur. Alopicia est ubi salsus humor inue
nerit & capillos incidit & alie inuarit; & inde creuerint & cerana
tura similes uulpica pillos faciens; Ofisen similitudinem colo
bri faciens; Malatrosis raros capillos efficiens aluicionem ostendens.
In auribus uero. confractio. surditas. reuma in auribus. pu
lipis ulceratio. putredo. cancri. De dentium dolor dentium
incensio cursio materie apostema. ypoglosis palisin apta
putredines. inuba; In facie autem macule lentigines fratura ossuum

canterii ſeparatio ab inuicem; In ceruice autem ſinanceſ
ſtrangurium faucibuſ ſcroſe. iſteatoma iſpotili con
fractio; In umeribuſ uero meliceriſ ateroma ſteatoma
aquoſum; In articulum autem ganglia naſcuntur quod eſt
contractio neruorum rotunda. In digitis autem & manuum
uel pedum camella quod p̄niores uocantur paronicia
in ungiibuſ quod eſt paranicium; Locorum autem cor
poriſ cauſe flegmonem quod tumor empiema
inflatio duricia apoſtema ulcuſ ſordidum ulcuſ limpidū
ulcuſ humidum; Epiſ argema quod eſt carne pluſ quod
cancer quod eſt aridum reumaticum ulcuſ ſubputridum
tilum uel duriciaſ habentem fiſtulam; Ordiolum grando
quod dicitur callidion papella carbunculum igne agrum
erpen In mamilliſ autem & in pudenda uiri uel mulieriſ;
Carcinoma quod eſt cancrum in nigrigat autem color eiſ & naſ
citur & aliquantaſ corporiſ loca; In inguina autem boboneſ
qui latine inguen uocatur Tumoreſ inguinorum aliquando
inſaniant ingenua reumatiſmum; Pore quod eſt collectio
humoreſ in lapide tranſmutatiſ; In mamilliſ ſteatoma
in tibiiſ uenarum inflationeſ ſicut colobri gaſtronegina.
Chiroma ulcera in pedibuſ autem in nigratio mortalitaſ
loci ipſiuſ ; In corium autem & in omni tempore de ipſa
ipſo rd alfuſ albuſ & niger; leugetima ſimplex
thema agreaſ dracontia acrocordon eſtu mirmicie
acutoſ porte ſiue in podagra ſiue in podagra articulorum
dolore; In anu autem amorrogiſ pateremorrogiſ
checate ragadie condiloma , Proptoſiſ quod eſt
inteſtini exituſ per anuſ ſtolideſ fit autem & in matri
ciſ proptoſin in foriſ eiſ exituſ per nimia generatione
ſiue inflatione; In uiriſ autem enterocile epiplocce
cirſocyle ſarcocyle; iſta omnia erneſium & in uiriſ
contingunt. enterocile eſt ſintinarum ruptio per inam

partem testiculi descendente ad inguine. Cyrsocele est uena sicut colobrosa uenas, Sarcocele est tertia plena carnia id est plena carnis, Isteatocele adipes in ernia habens, hydrocele ernia est aqua plena, In toto corpore autem ossua celebrata dolor mortalis fractura ossuorum siue ulcerationum et cum ulceratione quod ciuir somauocatur, fracturarum autem diuersitate multe; sicuti dicon sicut theda confractio Cauledon simul integrum ossium fractura, alfitedon sicut in pollines ossium frangitur. In articulis excartoma quod est in artoma quod est a loco bor exire articulum; Paricenem ad e loco suo sit coniunctiore reumatismi; Cirurgie autem catholice et naturales duo sunt conpositio et secta zeresis in circuitu incisio; Per his quitimon in capite de aure in aurem zeresis autem sarco similis. Ypospatimos in fronte. Angilogia in uenis et sepe concisio. Ratio limatio zeresin in apostema. Opost et autem zeresin in conthyx aduersus membris conpositionis et non in latere. In circuitu autem tollere subitos et inguinibus et ani sic folie miste incidente. Hypospatismo autem operari in fronte illis quibus in oculis supuenit. et phisgitesmo quod dicitur ciclica. Incisio autem articulorum ut membrorum in nigritatis uel mortuis. et in capite confractio. In ossum autem ratio ut limatio et sectio. in tensi autem illis quibus cancer in corpore nascitur. ut in reuma oculorum. et in lumborum. et in iptisicis facientes cauteres. et in splen et icor. et in fistule in oculos. et in uenas ruptas. in aliis locis sanguinem multum iactantibus;

In capite uero ista omnia consistunt. Ydrocefalie uero infantibus in capite aqua collecta similitudo collectionis sub corium et ossum zeresis datur. Antiquis uero aqua collecta in infantes secant rotunditate lecebra. et postremum incidente tenebratione; In oculis autem cause iste in cirurgia incurrunt palpebrorum. Alter ordo capillorum. et quando ipsa palpebre relexta fuerint. et non ea possit releuare ussice; Terrigia. Stafiloma suffusio. reuma antique in nimia lepidositas in palpebribus; coniunctio ex incensione; Fistule in oculum palpebre. oculum relexata traducimus capillos per acum. Uessicas autem ducimus palpebrum modice incidentes.

Cerrigia autem et ſtafilomata linu tenteſ tollimur & ſanguiſtro ſuffuſioneſ expo
nimuſ · paracentizanteſ in illum locū in angulum minorem extra diſco ferra
mentum inponenteſ uſq; in uacuum ueniat ferramentum · & ſic eum
ueſtenteſ · & in caput ei' pupi inmittenteſ humectationē · illic ſuffuſionſ
exponimuſ · & arere oſſa facimuſ · ut iterum ſiliat ·, Ypopatiſmon
autem fit trer gereſir in initium frontiſ contra naſe angulum
minorem oculi in medio contra nare in aliam laciniam ſic & illam ·
et ferram̄tum qd dicitur ſipoſpatiſter zereſim lnzereſim lnmittenteſ ·
& de acutum ferram̄tū oſſum radenteſ · Anguilogia uero abſconſum
in frontem inciſio ut ligatio de ſpacu · Lapidoſitatē autem palpebroꝝ
incidenteſ & eicienteſ lapidem con iunctionem palpebrorum ſoluenteſ
ſmillerio · & linteolæ in inciſione ponenteſ ·, Egilopaſ fiſtulæſ oculoꝝ
uero incidenteſ uſq; in oſſum & igne inponenteſ, Alii uero & tere
brant oſſum uſq; quo ſanguiſ ꝑnareſ ueniat · Jn naribuſ uero polipū
incidenteſ & radenteſ uſq; ad radiceſ · & ozenaſ quod dicit̄ putredine
narium ſimili ratione curauimuſ · In oſ in gingibiſ epulideſ naſcunt̄ ·
& parulideſ humoreſ gingiuaꝝ · Aliquando & inſaniaſ tranſ
mutatur; Ubam autem nimiſ pendentem incidimuſ · Denteſ
ſcarifanteiſ leuamuſ · Jn faucibuſ uero tumenteſ nimiſ & non con
ſentienteſ in cura quod extra natura eſt incidimuſ quod uocatur
in ſioſtoma · Jn ceruice uero iſteatoma & ſcrofaſ incidenteſ
corium & aperienteſ digitiſ & ſoluenteſ conſtrictionem uenarum
in foriſ eicimuſ, Jn aſteria autem tumoreſ ut collectioneſ incidenteſ
non ſubito omnium ſaniarū fundenteſ · ſed cata modicum ·,

Cancrum fit in multa loca corporiſ · maxime in mamilliſ · & inci
ditur ubi cumq; fuerit & igni circumdatur · & ſimul & ſtatim
incidere oportet ·, Ex omfalea autem dicuntur · quibuſ
umbilicum maior fuerit & curatur · linulum dupliceſ
ſpacum inter mittenteſ & conſtringenteſ in circuitu
umbilicum ut liganteſ ·, Ydropicoſ autem para
cintizamuſ quattuor digita ab umbilico in
ſiniſtre parteſ uſq; ferramentum in uacum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

modice ueneatrit ; Lipodermi dicuntur quib; aliper ſubtuſ cutiſ
iacent · & aliquanti eoſ tollunt cutem · zereſi incidenteſ & de
manu eicienteſ ·, Arecte enim dicuntur nonhabenteſ · & ꝑtun
duntur ſuo ferramentum · et exaperimuſ · digitum inmittenteſ
et ſoluenteſ ; Lapideſ autem inueſſica habenteſ incidimuſ ·
colligenteſ lapidem incapite ueſſice inceruicem eiuſ digitoſ
inmittenteſ per anum zereſin lrtauro danteſ · & ferramentū
qd dicitur lrtanaboleuſ lapideſ excludenſ ·:· IN uiriſ autem
herniſ ut prediximuſ · & nunc curarum eorum dicimuſ ·
Irdrocele expedit ſic facere · qm aque collectionem inſe
hab& · expedit ſimilaria zereſim ineum teſticulum dare non
altum corium tantundem inquibuſ incideſ bene d&ineatur ·
et ſic inmedium dare punctionem effundere aquam · & quod
pluſ eſt membrani illiuſ ·, Quod ſip cutiſ d&in&ur · quod uocatur
grece tarſuſ · Expaſte tollere · & ſic cum omni diligentia cuſire ·
& omnem curam adhibere · qd foraſ corpuſ habemuſ ; Steatocile
autē habente adipē · opoſtet et ſimili modo incidere · teneteſ deſi
niſtra manu ipſum teſticulum · & ſic zereſim dare inſupficiem uſque
quo inadipe ꝑueniamuſ · ſiue & calloſitatem · ſiue & quecumq; cauſa eiſ ·
et ipſum eiciamuſ diligentiuſ · & ſimili modo curam adhibeamuſ ; ·h·

K.

Nam et ſirtocile qđ eſt hernia calloſa ſimiliter incidimuſ · & ſic quod eſt
pluſ carne tollamur ; Ciſocile autẽ quod eſt ſic̃ colobri uenaſ inteſti
culoſ habenteſ de angiſtro tendenteſ ſup̃ ficiem zereſiſ damuſ · & plegiſ
ture leuanteſ uenam ipſam & diſcoriaſ dimitto ſic̃ digitiſ minoriſ
latitudinem · & ſpacum cum acuſ inmitte · & in ambaſ paſteſ liga ·
et ſic media incide & dimitte · ſpaco ſpueriſ & poſt ea cura ad hibe ;
De fiſtuliſ autẽ ſunt cece ut aperte oſ habenteſ aliquante · & in manu ·
et foriſ poſita ; Illiſ uero qui lnana habenſ mit tenſ melotidam p̃ ipſum
cauernum de digita ipſiuſ melotidenſ continenſ ſciron tollenſ ſmellerio
de ioſum incipienſ · ſimiliter & de foraſ in manu , Illiſ uero qui non
cauernũ foraſ habent de acuto melotide fige & excaperi eam · & ſic
ſimili modo linum in dipperinum p̃tuſum contoſtum mitte · & ipſum
dipperinum p̃ fiſtulam ipſam mitte · & de alia manu caput eiuſ in ante
torq; & linum per fiſtulã eice & conſtringe uehementiuſ · & dimitte
ligaturam ipſã · & ſic fiſtulã ipſam ſpaciuſ in cide ·
et medicaminibuſ quibuſ cludere poſſit K.

h· operari; Arsuras autē eis si uocantur sicut colabri uene quod foras uident
ponentes autem aegrium tenemus acorium super uenas positum.
deinde angistrum ad nos producimus uenam et similimodo dimittentes
digiti latitudinem per duo loca ligamus spacium hoc facientes in omnem uenam
ipsam; Dracontea uero similia sunt ad predicto scirsos solum quod dolorē
nimium facit. et simile facit cura eis oportet curari;
Clos autem et duritias et acrocordanas et mirmicia tollentes incendimus
ea loca et medicaminibus quibus et eam in unum curamus eis inponimus;
In naribus et in naribus et leuis simile facientes sic et in natura lem
rationem perducimus; Labia incisa. similia rio scorian tes
quos opponimus sanguilentata corpiscuntur ipsas spisse partes subla
centes in labiis ipsis intro foras scarifamus et relaxamus ut in medio
labii relaxatio efficiatur; In auribus uero uel in naribus condilo
mata nascuntur expedit eas ascidere et sicci curare. spacium cummoda
de naribus mittentes in eos et tradentes traducentes spacium;
In capite autem fractura quomodo sit uel curatur dicaimest uel in facie
fractura fuerit incidentes locum ossi quod foras acorium exit;
Scire autem oportet quante fracture ossuorum curantur si nares
confrangantur iam non in natura lem scemate reuertantur et aures
qm molis ossum in eadem est. et non in antiqua scema peruenit;
Si autem iugulum frangitur uel lateris ossum et istam tardam curam
accipiunt tantum qui porus exinde fiet et coniungitur. et oportet
inmittentem subasshiram glomus et constringere desuper;
Si autem de maioribus membris ossium confrangatur siue minorem.
sicut est de digitis siue de articulum ossa. omnia et sicum tarditate
porus accipiet. si autem caule modo in duo incidatur prorum
tendentes membra reuocamus sualo co ut in multi asenon habentes

ex inde in anti cum locum per ue niant et ossum ipsa ad suum scema com
mistenter et ligantes super ferulas spissas circum dantes sicut in usu nobis est
de foras linteolo uetere sic ut latitudo et longitudo loci de una et incipiente fasciola
redei; Usum in susum propter cursum humoris ut non catta contra humore
exeat de loco inquiete et mittante frequentius ligatura. et sic infundere uinum
et oleum usq; in tertium diem. dein de cerotum inponere et non nimis constrin
gere. ut non in morte locauenia at sed in certe linteum ut contineat loca
et in ruentem humorem abstineat ut tumor ex inde non nascantur et in linteolo
dublicante intra loca inponere et sic fasciolare et tercia die soluere; Et post septi
ma die. alium cerotarium inponere ferulas in circuitu inponente super lanā
mollem; Et quando integre sine tumore fuerit. et gibba aliquas de foras
uideatur de spacium ferulas ligante aut nautica maliquam ligatura;
In fracturis uero cum ruptionem expedit linteola dublicia uel quatriplicia
facientes in circuitu membri dare ut in ipse lacinie eorum tangantur ut omnem
membrorum sic circumdetur in fasciolis in tinctas in merum et oleum. et postea
lana circumdare simpliciter sub posita. fistula autem tenui. ista autē cura facit
et in fracturis qui pulueratim franguntur. et ista cura omnium melior est quo ossa
maligne franguntur; Articulis uero quibus ex it pendentes a suo cessus intro
docimus in suum et post ensionem glomeris uel pannis intro ducentes conponimus
exeuntes a loco suo omnia uertebla et caput a primo spondilo et maxilla
ea coniunctione sua et inmittuntur manibus. ambas partes tenentes.
et sub leuantes ad suranam partem; Humor autem extrema dicitur.
Aliquando autem foris exit aliquos boali; Quando autem et digitorum
extensione manus reuocatur spine omnes contortio difficiles in mala est
femoris fractura in labore redientes intro uel ex uertotma habentes exiens
ossum cum saniam in foras uenientes retro inponere linteola rotunda
et inguine. et sic extendentem gemias et frequentius infundere in broche

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Ille autem male sunt fracture femorum in foris. ambulare non dimittunt
nec torque rependem; Minus est etiam in littero & bene conponitur quod
in ante nullatenus propter ambulandi racionem quia passum extendere non di
mittent. multi eni cas terato confragunt; Infuris autem minor fit. tamen ex multa
uiolentia nec sustinet conpositione & periculo satis maxime si cum ulceratione fiat;
Preter ossi digita pedum exeuntes de coniunctionibus suis facile reuocantur.
coniunctiones omnium facis & capiti & spatule de articulo non antiquam & na
turalem semper uenire possunt; Illa autem qui in in grat & putrescunt
& moriuntur locis suis seccamus ea a coniunctione suam omnia membra ipsa similiter;
De uenenosis morsibus uenarum uel aliorum in igne ducentes nimis ferrum inci
dentes & postea tures porronis uiridicata plasmamus sales inmiscentes. & post
purgatione ueni ulcera in cura perducimus. & non expedit morsus ueneno
sus ut oculum gere sedo mu tempore fac ex aperiri & in reum a producentes
& uenenos ex inde producatur;

Cum nobis sepius meo lucra & idem medicina fuerit sermo quod tam difficile
recitatis causam quem necessaria sanitatis uideatur; Quis enim semper
libera morbo aut quis facilent tangeras in grecitate nihil te uideo consili
cepisse quatenus integro usui necessaria sanitas esse uideatur; Non nihil terna
si interrogationibus meis tue responsionis exhibeas omnia a docuisti hoc tibi fieri
per usum est; Hoc dabunt occursiones meis interrogationibus tuae
responsionis exhibeas. si ita placet ad perficiendam petimus a nobis sanitas
exorandae est; Quid est enim sanitas. integratim uiarum ad officiorum
naturalium temperies quod appellatur modis duobus; Uno quod animi
intellegimus sanitatem. alio quod corporis. quod ut fortitudinem sanitas
differt. quod oportet totum fortitudinem conplimentum est sanitas.
Quod etiam naturali integritate. quod plus est naturalis integritas a sanitate